T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/446
KARAR NO : 2019/452
KARAR TR: 08.07.2019

ÖZET : Davacılardan Mehmet ve S.E.'nin oğlu diğer davacıların kardeşi olan Y.K.E.'nin cezaevinde haksız olarak tutuklu kalmasından ve yine davacılardan M.E.'nin haksız bir şekilde savcılık soruşturmasına tabi tutulmasından ve kendilerine yurt dışı çıkış yasağı konulmasından kaynaklanan maddi ve manevi zararların, tutuklama işleminin başladığı tarihten, kavuşturmaya yer olmadığına dair kararın verildiği tarihe kadar işleyen yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak "Haksız Tutuklama" tazminatının davacılara verilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGIYERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacılar : 1-M.E. (Asaleten ve davacı çocuklara vekaleten)
2-S.E. (Asaleten ve davacı çocuklara vekaleten)
3-E.C.E.
4-E.Z.E.
5-M.V.E.
6-H.F.E.
Vekili : Av.S.K.
Davalı : Maliye Hazinesi
Vekili : Av.B.Ö.

O L A Y : Davacılar vekili dava dilekçesinde özetle; davacılardan Mehmet ve S.E.'nin evladı ve diğer davacıların kardeşi olan Y.K.E.'nin 14/06/2017 tarihinde polis baskınıyla Bylock isimli programı kullandığı suçlamasıyla Cumhuriyet Savcılığı'nın 2015/61304 sayılı soruşturma dosyası kapsamında gözaltına alındığını; İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi nezarethanesinde tutulduğunu ve 21/06/2017 tarihinde savcılıkça doğrudan gönderildiği İstanbul 11 Sulh Ceza Sorgu Hakimliği'nin 2017/333 Sorgu sayılı kararı ile tutuklandığını; 6 ay 10 gün tutuklu kaldıktan sonra üzerine atılı suçlamalardan aklanarak 20/12/2017 tarihinde tahliye edilmiş olduğunu; aynı savcılık makamının 16.2.2018 gün ve 2018/31258 soruşturma ve 2018/16273 karar sayılı kararı ile Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vererek soruşturma dosyasını kapattığını; Y.K.E.'nin harçlarını ödediği halde üniversitedeki eğitiminden bir yıl geri kaldığını, söz konusu olay nedeniyle ailenin altı ferdine yurt dışı yasağı konulduğunu, Uluslararası Hukukçu olan ve İtalya'da işleri olan M.E.'nin bu yasak nedeniyle işlerine koşturamadığını, Y.K.E.'nin bylock kullanmadığını kanıtlayabilmek için özel teknik inceleme yaptırdığını ve masrafları olduğunu; oğlu Y.K.E. hakkında kovuşturmaya yer olmadığı yönünde karar verilince davacı M.E. hakkında açılan soruşturmanın da aynı şekilde sonuçlandığını; davacıların bu süreçte maddi ve manevi çeşitli zararlarının olduğunu, M.E.'nin yaşadığı sıkıntı ve stres neticesinde menier hastalığına yakalandığını ileri sürerek, Borçlar Kanununun 49 ve 56. Maddeleri uyarınca300.000 TL'sı manevi ve 116.102,30 TL + 4.500 Euro'su maddi olmak üzere toplam 416.102,30 TL ve 4.500 Euro tazminatın 16.2.2018 tarihine kadar işleyen yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle 22/6/2018 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 16.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 31.11.2018 gün ve E:2018/302, K:2018/502 sayı ile, davaya konu zararın, kamu hizmeti niteliğindeki İdarî faaliyetlerin yürütülmesi sırasında meydana geldiği; kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken veya görevlerini yaparken kişilere zarar vermesinin, ilgili kamu kurumunun hizmet kusurunu oluşturduğu; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu 2. maddesi uyarınca talebin tam bir yargı davası niteliğinde olduğu ve bu davalara bakma görevinin idarî yargı yerine ait olduğu; 6100 sayılı HMK 114 maddesinde de

yargı yolunun dava şartları arasında sayıldığı, dava şartlarının mevcudiyetinin mahkemece yargılamanın her aşamasında kendiliğinden gözetileceği gerekçesiyle, açılan davanın yargı yolu nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacılar vekili bu kez aynı taleple idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 3.İDARE MAHKEMESİ'5.2019 gün ve E:2019/907 sayı ile, davacıların bir kısmının evladı, diğerlerinin kardeşi olan dava dışı Y.K.E.'nin haksız tutuklanması, savcılık soruşturmasına tabi tutulması, yurtdışına çıkış yasağı konulmasından kaynaklanan ailesinin uğradığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini isteminden kaynaklandığı anlaşılan davanın görüm ve çözümü adli yargının görevinde bulunduğu, davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği kanısıyla 2247 sayılı Kanunun 19. maddesine istinaden görevli yargı merciin belirlenmesi için (Mahkememizin dava dosyası ile İstanbul 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/11/2018 tarih ve E:2018/302, K:2018/502 sayılı dosya asıllarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine,) Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilinceye kadar dava dosyasının bekletilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 08.07.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacılardan Mehmet ve S.E.'nin oğlu diğer davacıların kardeşi olan Y.K.E.'nin cezaevinde haksız olarak tutuklu kalmasından ve yine davacılardan M.E.'nin haksız bir şekilde savcılık soruşturmasına tabi tutulmasından ve kendilerine yurt dışı çıkış yasağı konulmasından kaynaklanan maddi ve manevi zararların, tutuklama işleminin başladığı 14.6.2017 tarihinden kavuşturmaya yer olmadığına dair kararın verildiği 16.2.2018 tarihine kadar işleyen yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak "Haksız Tutuklama" tazminatının alınarak davacılara verilmesi istemiyle açılmıştır.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Tazminat istemi" başlıklı 141. Maddesinde;

" (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder." denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Anayasanın Başlangıç kısmında öngörülen "Kuvvetler ayrımı" ilkesi ile yargı ile ilgili 9. ve 138.maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasanın 125.maddesinde öngörülen "idari işlemler" kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "yargısal işlemler" nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir.

Bu durumda Cumhuriyet savcısının talimatıyla yürütülen ceza soruşturması nedeniyle gözaltına alınan ve bu süreçte nezarethanede tutulan, sonrasında tutuklanan ve akabinde tahliye edilerek, hakkında kovuşturmaya yer olmadığına kararı verilen davacıların oğlu ve kardeşlerinin geçirdiği bu süreçte, zarar gördüklerini ileri sürdükleri işlemlerinin Cumhuriyet

savcısı sorumluluğunda sürdürüldüğü, bu sırada uğranıldığını ileri sürdükleri maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açıldığı anlaşılan davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle İstanbul 3.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul 16.Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 23.11.2018 gün ve E:2018/302, K:2018/502 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 3.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 16.Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 23.11.2018 gün ve E:2018/302, K:2018/502sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 08.07.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ